

om, des mere vil et samarbejde mellem nabokommuner om oprettelse af fælles realafdelinger være nødvendigt, hvis disse skal hvile på det befolkningsgrundlag, som er en forudsætning for en i samfundsøkonomisk henseende rimelig udnyttelse af lærerkræfter og lokaler.

Den foreslåede affattelse af § 2, stk. 2, der svarer til § 2, stk. 5 i gældende lov, er i overensstemmelse med det i folketingsudvalgets beretning af 11. april 1957 optagne ændringsforslag og er udformet af statskonsulenten vedrørende folkeskolen og seminarierne, efter at spørgsmålet var blevet drøftet i det af undervisningsministeriet i august 1955 nedsatte udvalg vedrørende særundervisningen. Ved de i forhold til den herom gældende lovbestemmelse foretagne ændringer tilsigtes det i højere grad at sikre oprettelse af særundervisning, således at ethvert barn, der har behov herfor, får adgang til, uanset hvor det bor, at modtage en sådan efter dets evner og øvrige udrustning afpasset undervisning, hvad enten denne gives i særlige klasser eller på anden måde. Med den foreslåede affattelse ønskes det i øvrigt tydeliggjort, at bestemmelsen ikke alene omfatter børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning i sin helhed, men også børn, der kun på et enkelt område er retarderede, hvilket ofte er tilfældet ved talelidelser og læsevanskeligheder.

I stk. 3 findes hjemmelen for hel eller delvis centralisering af skolevæsenet, en bestemmelse, der særlig har betydning for landkommunerne. Den tilsvarende bestemmelse findes i gældende lovs § 4, hvorefter mellemskoler, hovedskoler, fortsættelsesklasser på landet og klasser for børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning, som central-skoler kan være fælles for flere for- eller grundskoler og for flere kommuner. Ved den i nærværende forslag anvendte videre formulering har man tilsigtet at give kommunerne mulighed for alt efter de særlige lokale forhold og ønsker at lade centraliseringen sætte ind på et hvilket som helst klassetrin. Eksempelvis kan man tænke sig de nuværende forskoler opretholdt som skoler for de to eller tre yngste årgange i den fremtidige hovedskole, således at der fra 3. eller 4. skoleår finder en centralisering sted, som opretholdes for resten af hovedskolen, og som måske samtidig giver det for oprettelse af 8. hovedskoleklasse og en realafdeling fornødne børnetal. Andre steder vil centralisering måske kun være påkrævet for at skabe grundlag for oprettelse af realafdeling. Mellem disse yderpunkter kan der tænkes mange grader af centralisering inden for den enkelte kommune eller mellemkommunal, herunder også ordninger med en vis centralisering på de

mellemste trin og en stærkere centralisering på folkeskolens højeste trin. Gennem den foreslåede affattelse af centraliseringshjemmelen vil kommunerne således få de bedst tænkelige muligheder for at indrette deres skolevæsen på hensigtsmæssig og økonomisk måde, alt under de skoleplansgodkendende myndigheders vejledning og tilsyn.

Bestemmelsen i stk. 4 svarer til bestemmelsen i gældende lovs § 2, stk. 3.

Til § 3.

Denne bestemmelse omhandler kommunernes pligter med hensyn til at sørge for, at de i de enkelte kommuner hjemmehørende børn får mulighed for at få undervisningen i hovedskolens 8. skoleår og i realafdelingen.

I stk. 1 fastslås det først, at enhver kommune og ethvert skoleforbund har pligt til at indrette hovedskoleundervisning for det 8. skoleår, når der melder sig mindst 10 elever til undervisningen. En tilsvarende regel findes allerede i gældende folkeskolelov, idet det i denne lovs § 3, stk. 1 er fastsat, at hvis der ved en kommunes skolevæsen findes en eksamensmellemskole, skal der også oprettes en eksamensfri mellemskole, og hertil føjes det så, at kommunen ikke har pligt til at oprette 4. klasse i den eksamensfri mellemskole (baseret på en 4-årig grundskole, således at reglen altså vedrører det 8. skoleår) i de skoleår, hvor der ikke melder sig mindst 10 elever til optagelse i klassen. Og for landkommunernes vedkommende gælder en nogenlunde tilsvarende bestemmelse ifølge lovens § 2, stk. 2, for så vidt angår den her omhandlede fortsættelsesklasse.

Demæst er der i stk. 1 optaget en regel, hvorefter kommuner, der ikke — alene eller gennem skoleforbund — har indrettet hovedskoleundervisning for det 8. skoleår, skal afholde udgifterne til undervisning og læremidler for de i kommunen hjemmehørende børn, der i det 8. skoleår følger hovedskoleundervisning i en anden kommunes skole. En sådan regel synes at være et naturligt supplement til den foregående bestemmelse om kommunernes pligt til selv at oprette hovedskoleundervisning i det 8. skoleår, idet man herved sikrer alle børn adgang til sådan undervisning. Hjemstedskommunens afholdelse af de pågældende udgifter må ske i form af en efter nærmere derom fastsatte regler beregnet refusion til den kommune eller det skoleforbund, i hvis skole børnene følger undervisningen i det 8. skoleår.

Da man må anse det for rimeligt, at adgangen til vederlagsfri undervisning i det 8. skoleår ikke er begrænset til folkeskolens hovedskoleundervis-